

Program konferencji

Dzień 1. / 25 maja / 10:00–16:45

w godzinach 10:00–14:00 blok wykładów z tłumaczeniem symultanicznym (PL, ANG, NIEM)

9:30 / Rejestracja

10.00–10.10 / Powitanie

10:10–11:00 / Procesy migracyjne wśród polskich i polskojęzycznych ewangelików w XIX/XX w. – prof. dr hab. Jarosław Kłaczek, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu (Polska)

Jarosław Kłaczek – historyk. Stopień doktora uzyskał w roku 2002, habilitację w roku 2011 a w roku 2014 tytuł profesora nauk humanistycznych. Obecnie jest profesorem zwyczajnym i kierownikiem Katedry XIX–XX wieku i Historii Najnowszej w Instytucie Historii i Archiwistyki Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu. Jego badania dotyczą dziejów polskiego protestantyzmu w XIX/XX wieku i dziejów miast pomorskich w XX wieku.

Procesy migracyjne wśród polskich i polskojęzycznych ewangelików były emanacją dziejów Europy Środkowej. Wraz z początkiem procesów modernizacyjnych rozpoczął się wielki ruch migracyjny. Rozwijające się państwa, regiony i miasta przyciągały miliony złąknionych godnego życia ubogich wiejskich mieszkańców. Proces ten występował szczególnie intensywnie w środkowej części Europy. W pierwszej połowie XIX wieku ma jeszcze miejsce napływ migrantów z krajów niemieckich na tereny Królestwa Polskiego jednak w drugiej trend ten uległ zmianie i protestanci z ziem polskich emigrowali podobnie jak katolicy. W XX pojawiła się emigracja podyktowana czynnikami politycznymi. Największa migracja polityczna miała miejsce w okresie II wojny światowej i w czasach komunizmu. Zjawiska ekonomiczne zaczęły odgrywać rolę dopiero po 1989 r. Historia zatoczyła więc koło i współcześnie o emigracji ponownie decyduje chęć polepszenia statusu materialnego.

11:00–11:50 / Digitalizacja zbiorów ukraińskich archiwów państwowych przez FamilySearch – Gilles François, FamilySearch International (Niemcy)

Gilles François urodził się we Francji, a w dzieciństwie mieszkał we Francji, Gujanie Francuskiej, Dżibuti i na Francuskich Antylach. Służył we armii francuskiej podczas wojny w Bośni jako żołnierz sił pokojowych ONZ. Od roku 2000 jest związany z Kościołem Jezusa Chrystusa Świętych w Dniach Ostatnich w którym m.in. nadzorował zespoły tłumaczy i nadzorował pomoc humanitarną dla Kościoła w Europie. Od kwietnia 2023 roku jest związany z FamilySearch i obecnie odpowiada za user experience (doświadczeniami użytkowników) w kilku krajach Europy, Bliskiego Wschodu i Azji Centralnej. Ma tytuł licencjata w dziedzinie rozwoju międzynarodowego na Uniwersytecie Brigham Younga, tytuł magistra nauk politycznych na Uniwersytecie Sorbona w Paryżu oraz tytuł MBA na uniwersytetach Frankfurt/Duke. Wraz z żoną Larissą wychowuje czworo dzieci.

FamilySearch działało na Ukrainie w latach 1995–2011, ale potem rząd wstrzymał współpracę. Po Rewolucji Godności w 2014 roku sytuacja zaczęła się pozytywnie zmieniać i w 2020 roku FamilySearch podpisało ogólne memorandum z Państwową Służbą Archiwalną Ukrainy. W następstwie tego kroku podpisano 22 indywidualne umowy z centralnymi i regionalnymi archiwami w całej Ukrainie. W przygotowaniu jest sześć dodatkowych projektów. Prezentacja omówi kluczową rolę FamilySearch po rozpoczęciu wojny z Federacją Rosyjską w lutym 2022 roku, po tym jak wiele lokalnych archiwów zostało zniszczonych lub skradzionych.

11:50–12:20 / Przerwa kawowa

12:20–13:10 / Rozbitkowie: podróż do ziemi obiecanej. Powroty uchodźców do odrodzonej Polski – Piotr Zawilski, Dyrektor Narodowego Archiwum Cyfrowego (Polska)

Piotr Zawilski – absolwent kierunku archeologia Polski na Uniwersytecie Łódzkim oraz studiów podyplomowych z zakresu archiwistyki na Uniwersytecie Mikołaja Kopernika. Od roku 1989 związany z państwową służbą archiwalną. W roku 1998 objął stanowisko dyrektora Archiwum Państwowego w Piotrkowie Trybunalskim, a w roku 2006 Archiwum Państwowego w Łodzi. Obecnie jest dyrektorem Narodowego Archiwum Cyfrowego. Interesuje się m.in. historią I wojny światowej i badaniami nad Holokaustem.

Wojna jest przekleństwem dla każdego dotkniętego nią zakątka ziemi i dla każdego jego mieszkańca. Ta smutna prawda ujawniła się szczególnie okrutnie podczas I wojny światowej, pierwszej także jeżeli chodzi o skalę działań wojennych oraz stopień w jakim dotknęła ludność cywilną. Prelegent opowie o trudnych losach różnych grup doświadczonych wojną. Wskaże także źródła archiwalne dotyczących uciekinierów wojennych, osób przymusowo wysiedlanych oraz jeńców wojennych wytworzonych przez trzy państwa zaborcze, organizacje społeczne oraz już w niepodległej Polsce.

13:10–14:00 / Archiwa Bad Arolsen i ich zbiory cyfrowe – Giora Zwilling, Arolsen Archives – International Tracing Service (Niemcy)

Giora Zwilling studiował historię na Open University i Uniwersytecie w Tel Awiwie. W latach 2007–2014 zajmował różne stanowiska w archiwach Yad Vashem w Izraelu. Obecnie jest szefem działu Transformacji Cyfrowej i Archiwów w Arolsen Archives (Międzynarodowej Służbie Poszukiwań), gdzie pracuje od 2017 roku.

W wykładzie zostanie zaprezentowany zarys historii Arolsen Archives, ich znaczenie dla badaczy i genealogów, a także aktualnie realizowane projekty i inicjatywy. Wykład skupi się na wykorzystaniu zasobów online dostępnych dla ogółu użytkowników.

14:00–14:15 / Wspólna fotografia

14:15–15:15 / Przerwa obiadowa

15:15–16:15 / Zespół archiwalny „Państwowy Urząd Repatriacyjny. Zarząd Centralny w Łodzi” z zasobu Archiwum Akt Nowych jako źródło do badań genealogicznych – Jakub Szuliński, Archiwum Akt Nowych (Polska)

Jakub Szuliński – historyk, archiwista, absolwent Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie. Zatrudniony w Archiwum Akt Nowych w Oddziale udostępniania zasobu archiwalnego, gdzie zajmuje się poszukiwaniem informacji i dokumentów.

Państwowy Urząd Repatriacyjny (PUR) powołany został dekretem Polskiego Komitetu Wyzwolenia Narodowego z 7 października 1944 r. Głównymi zadaniami PUR była organizacja repatriacji ludności z obszarów innych państw do Polski, przesiedlenie ludności wewnątrz kraju i przeprowadzenie akcji osadniczej. AAN przechowuje materiały archiwalne wytworzone przez Zarząd Centralny PUR w latach 1944–1951. Celem prezentacji będzie zaprezentowanie zawartości zespołu pod kątem jego przydatności do badań genealogicznych.

17:30–19:00 / „Czar PRL-u” – spacer po Powązkach Wojskowych – Igor Strojecki

zbiórka przy domu pogrzebowym, ul. Powązkowska 43/45

Igor Strojecki – pasjonat genealogii, autor wielu publikacji oraz inicjator licznych wystaw i wydarzeń poświęconych jego przodkom, m.in. aktorce Elżbiecie Barszczewskiej, podróżnikowi i fotografowi Leonowi Barszczewskiemu czy psychologowi i wynalazcy Julianowi Ochorowiczowi, prezentowanych w muzeach i instytucjach kultury w całej Polsce. Jest członkiem Stowarzyszenia Dziennikarzy Polskich. Został uhonorowany m.in. nagrodą Ludomira Benedyktowicza, Nagrodą Złotego Jacka, Złotym Liściem Retro. W roku 2021 został odznaczony medalem „30-lecia Niepodległości Uzbekistanu”

20:00–24:00 / Spotkanie integracyjne „Pracownia na Kole”, ul. Ożarowska 61, Warszawa

---

Dzień 2. / 26 maja / 10:00–14:30

9:30 / Rejestracja

10:00–10:50 / Ewakuacja i deportacja ludności z Królestwa Polskiego w latach 1914–1915 – dr hab. Krzysztof Marian Latawiec, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej (Polska)

Krzysztof Latawiec – dr hab., obecnie pracuje na stanowisku profesora uczelni w Zakładzie Archiwistyki i Nauk Pomocniczych Historii w Instytucie Historii UMCS w Lublinie. Redaktor naczelny czasopisma „Res Historica” oraz redaktor tematyczny czasopisma „Wschodni Rocznik Humanistyczny”. Zainteresowania badawcze: obecność Rosjan i Niemców w Królestwie Polskim; obecność Polaków i Niemców w Imperium Romanowów; funkcjonowanie szkolnictwa, sądownictwa, administracji, formacji mundurowych, kościołów oraz związków wyznaniowych w Imperium Rosyjskim i Królestwie Polskim w XIX i na początku XX wieku; genealogia; źródłoznawstwo. Autor i współautor przeszło 150 prac naukowych.

Wybuch I wojny światowej i działania wojenne, które objęły Królestwo Polskie przyniosły trudne czasy dla ludności cywilnej zamieszkującej na jej terytorium. Walki zbrojne doprowadziły m.in. do przemieszczenia ludności. Mieszkańcy Królestwa Polskiego obawiając się konsekwencji działań wojennych decydowali się na ucieczkę przed zagrożeniem. Jednak najliczniejsza rzesza mieszkańców Kongresówki została zmuszona przez rosyjskie władze wojskowe i cywilne do opuszczenia swoich siedzib. Ludność ta w większości przypadku trafiła do centralnych guberni imperium Romanowów.

10.50–11.40 / Romowie. Kultura a genealogia – Adam Bartosz, Muzeum Okręgowe w Tarnowie (Polska)

Adam Bartosz – etnograf i cyganolog. Wieloletni dyrektor Muzeum Okręgowego w Tarnowie. Inicjator pierwszej na świecie stałej ekspozycji o historii i kulturze Romów – Roma, Cyganie. Historia, kultura. Był jednym z członków zespołu kodyfikującego romski język. Autor wielu publikacji o Żydach i Romach.

„Próby sporządzenia genealogii rodzin cygańskich na podstawie dawniejszych ksiąg parafialnych wydają się nie mieć zupełnie sensu”. Wystąpienia jest ilustracją tej konstatacji opartej na romskiej obyczajowości tradycyjnej, stosunku Romów do pisma, urzędów, do nieromskiego otoczenia.

11.40–12.20 / Historia cmentarzy ewangelickich i ich dokumentacji – Piotr Kędziora-Babiński, Fundacja Kamienie Niepamięci (Polska)

Piotr Kędziora-Babiński – archeolog, pracownik Muzeum Piaseczna w organizacji. W przeszłości pracownik m.in. Krajowego Biura Informacji i Poszukiwań Polskiego Czerwonego Krzyża oraz Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa Instytutu Pamięci Narodowej. Członek Rady Fundacji Kamienie Niepamięci oraz zastępca członka Rady Parafialnej Parafii ewangelicko-augsburskiej św. Trójcy w Warszawie. Zajmował się zawodowo m.in. grobownictwem oraz ekshumacjami w tym poległych w Bitwie pod Iłżą w 1939 r. i ofiarami zbrodni niemieckich na terenie Fortu III Pomiechówek. Autor artykułów naukowych i popularnonaukowych m.in. Tajemnica krzyża w Mątwyce gm. Nowogród, pow. łomżyński, woj. podlaskie, Cmentarz żołnierzy Armii Czerwonej w Kędzierzynie-Koźlu w dokumentach Polskiego Czerwonego Krzyża, Ekshumacje żołnierzy i policjantów poległych w 1939 r., Fort III w Pomiechówku – I etap prac ekshumacyjnych, Ekshumacje żołnierzy Armii Ochotniczej i upamiętnianie jej bohaterów

Po II wojnie światowej społeczność ewangelicka na terenie Polski uległa znacznemu zmniejszeniu. Wiele świątyń i cmentarzy straciło swoich opiekunów. W wyniku tego procesu wiele cmentarzy uległo zniszczeniu czasem całkowitemu. W swoim wystąpieniu prelegent opowie złożoną historię cmentarzy ewangelickich i prowadzoną przez nie dokumentację przydatną w poszukiwaniach genealogicznych. Szczególny nacisk będzie położony na cmentarze funkcjonujące na terenie Mazowsza.

12:20–12:50 / Przerwa kawowa

12:50–13:40 / Źródła do badań nad genealogią Karaimów polsko-litewskich – dr Anna Sulimowicz-Keruth, Uniwersytet Warszawski (Polska)

Anna Sulimowicz-Keruth – turkolożka i karaimoznawca, adiunkt w Zakładzie Turkologii i Ludów Azji Środkowej Wydziału Orientalistycznego Uniwersytetu Warszawskiego. Wiceprzewodnicząca Związku Karaimów Polskich w RP. Współredaktor Almanachu karaimskiego.

Przedmiotem wystąpienia będzie genealogia Karaimów, najmniejszej mniejszości etnicznej w Polsce i na Litwie, a jednocześnie grupy wyznaniowej. Pamięć o przeszłych pokoleniach stanowi część ich kultury – podczas letnich uroczystości na cmentarzach czyta się modlitwy za przodków i wymienia ich z imienia. Dlatego cennymi źródłami do karaimskiej genealogii są nie tylko księgi metrykalne i dawne dokumenty, lecz także rękopiśmienne modlitewniki. Podczas prelekcji przedstawione zostaną podstawowe informacje o dziejach, siedliskach, religii, obrzędowości, języku Karaimów oraz jak i gdzie szukać informacji o karaimskich rodzinach.

13:40–14:20 / Warszawskie ślady w dziejach ewangelickich rodów krakowskich – Agnieszka Godfrejów-Tarnogórska, Warszawskie Towarzystwo Genealogiczne (Polska)

Agnieszka Godfrejów-Tarnogórska – pochodzi z Krakowa. Ukończyła teologię ewangelicką w Chrześcijańskiej Akademii Teologicznej w Warszawie oraz studia podyplomowe „Genealogia. Teoria i praktyka” w Instytucie Historii UKSW. Pracowała w Biurze Diakonii Polskiej w Warszawie oraz w Parafii Ewangelicko-Augsburskiej w Krakowie, gdzie zajmowała się m.in. pracą duszpasterską, katechetyczną i diakonijną. Od 2015 r. jest Rzecznikiem Prasowym Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w RP. Z ramienia Kościoła działa w grupie koordynującej Inicjatywę (Nie)zapomniane cmentarze, zajmuje się w poszukiwaniach genealogicznymi i Centralnym Archiwum Kościoła.

Parafia Ewangelicko-Augsburska w Krakowie istnieje od czasów Reformacji. Gromadzi w swoim zborze zarówno luteran (większość) jak i reformowanych. Przełom XIX/XX wieku to napływ do Krakowa, podobnie jak do Warszawy, wielu architektów, rzemieślników, kupców, przemysłowców m.in. z Niemiec i Szwajcarii. Wśród nich są też ewangelickie rodziny, które stają się aktywnymi członkami społeczności Krakowa i częścią krakowskiej parafii ewangelickiej. Podczas wystąpienia zostanie przedstawionych kilka rodzin, których losy zostały splecione zarówno z Krakowem jak i z Warszawą.

14:20–14:30 / Zakończenie konferencji

• Warsztaty dzień 1. / 25 maja / sala 206

15:00–16:30 / Warsztaty translatorskie: język rosyjski – Rosyjskie skróty przydatne dla genealoga: od XIX-wiecznych źródeł do współczesnego slangu genealogicznego – dr Tatiana Wojtas (Polska)

Tatiana Wojtas – tłumacz, psychoterapeuta i wykładowca, z wielkiej pasji – genealog. Od roku 2020 prowadzi translatorium języka rosyjskiego na studiach podyplomowych „Genealogia. Teoria i praktyka” na UKSW.

Co zrobić, kiedy w dokumencie rosyjskojęzycznym spotykamy nieznaną skrót, a Internet ani słowniki nie pomagają? Podczas warsztatów wypróbujemy różne sposoby znalezienia informacji o znaczeniu skrótów, przećwiczymy dedukcję oraz opracujemy algorytm, który będzie pomocny w pracy z dokumentami.

• Warsztaty dzień 2. / 26 maja / sala 206

10:50–12:20 / Warsztaty translatorskie: język hebrajski – Podstawy hebrajskiej epigrafiki nagrobnej – dr Krzysztof Bielawski, Uniwersytet Warszawski (Polska)

Krzysztof Bielawski – badacz cmentarzy żydowskich, doktorant na Wydziale Historii UW. Absolwent Wyższej Szkoły Turystyki i Hotelarstwa w Warszawie oraz Instytutu Historycznego UW (kierunek: Historia i kultura Żydów). Założyciel strony internetowej www.cmentarze-zydowskie.pl. Autor książki *Zagłada cmentarzy żydowskich* oraz artykułów publikowanych na łamach m.in. „Kwartalnika Historii Żydów”, „Miasteczka Poznań”, „Spotkań z zabytkami”.

W trakcie zajęć warsztatowych uczestnicy zapoznają się z alfabetem hebrajskim, podstawowym słownictwem występującym w inskrypcjach na żydowskich nagrobkach oraz kalendarzem żydowskim. Zaprezentowane zostaną najważniejsze spisy osób pochowanych na cmentarzach żydowskich w Polsce.

12:50–14:20 / Warsztaty komputerowe (zalecany własny laptop lub tablet) – Korzystanie z baz danych Polskiego Towarzystwa Genealogicznego w praktyce – Michał Zieliński, Polskie Towarzystwo Genealogiczne (Polska)

Michał Zieliński – radca prawny, główny administrator Geneteki, od roku 2022 Prezes Zarządu Polskiego Towarzystwa Genealogicznego. Pasjonat genealogii od najmłodszych lat (po ojcu warszawiak, po matce kresowianin).

Celem warsztatów będzie pokazanie jak w praktyce skutecznie korzystać z baz Polskiego Towarzystwa Genealogicznego (Geneteka, Skanoteka, krótka informacja o innych bazach). Wykładowca pokaże jak szybko i skutecznie poruszać się po Genetece i Skanotece, na co zwraca uwagę wpisując szukane słowa, etc.

wtg.org.pl/

Host / Organizatorzy

ARCHIWA
PAŃSTWOWE
NARODOWE ARCHIWUM CYFROWE

Cooperation / Współpraca

Partner / Partner

Patronage / Patronat

